

SĄD REJONOWY
W TORUNIU

Sprawozdanie merytoryczne
Fundacji Court Watch Polska
za rok 2021

Fundacja
Court Watch Polska

Szanowni Państwo,

Gdy zainicjowaliśmy Obywatelski Monitoring Sądów w 2010 roku nie zdawaliśmy sobie sprawy, jak dużych problemów sądownictwa będziemy świadkami. Pandemia COVID-19 okazała się wyzwaniem dla państw i społeczeństw na całym świecie. Sądy dotknęła w sposób szczególny. Fundamentem naszej kultury prawnej i demokratycznego ustroju jest zasada, że wymierzanie sprawiedliwości powinno być jawne, czyli przeprowadzone na oczach społeczeństwa. W trakcie cyklu monitoringu, który miał premierę w 2021 roku, przez Polskę przełały się dwie największe fale zakażeń. Zachorowało prawie 3 miliony osób z czego 75 tysięcy zmarło. Niezwykłe zaraźliwy wirus SARS-Cov-2 sprawił, że kontakty międzyludzkie stały się źródłem niespotykanego wcześniej ryzyka. Ten dramat symbolizuje nocne niebo na okładce raportu z 2021 roku.

Sądy na całym świecie były w różnym stopniu przygotowane na to, co wydarzyło się w 2020 roku i w różny sposób na to nowe zagrożenie zareagowały. Konferencja sądów stanowych w USA już kilka lat temu opracowała przewodnik, jak radzić sobie w wypadku wystąpienia epidemii. Sądy miały gotowe procedury na to, jak wdrożyć konieczne zasady bezpieczeństwa: zachowanie dystansu, środki ochrony osobistej i wzmożoną dezynfekcję. Wszystko po to, aby wymiar sprawiedliwości mógł nieprzerwanie służyć społeczeństwu. Zaledwie jeden dzień po ogłoszeniu lockdown'u wszyscy sędziowie stanu Teksas zostali wyposażeni w indywidualne licencje aplikacji do wideokonferencji. Niektórzy sędziowie nie odwołali nawet jednego terminu posiedzenia. Poinformowali tylko strony, że zamiast spotykać się w sądzie zrobią to w przestrzeni wirtualnej. W Kanadzie i Wielkiej Brytanii rozszerzono tylko zakres stosowania transmisji rozpraw przez Internet, który testowano od kilku dobrych lat. Planowaną na kolejną dekadę cyfryzację

irlandzkiego sądownictwa po prostu znacznie przyspieszono. Te i inne przykłady radzenia sobie przez sądy na świecie z pandemią COVID-19 opisaliśmy w raporcie „Sądy dostępne przez Internet. Szanse i zagrożenia”, który wydaliśmy we współpracy z kancelarią DZP pod koniec 2020 roku.

Gdy po pierwszym szoku odmrożono w maju 2020 roku działalność polskich sądów, nie wróciły one w pełni do normalnej pracy. Jedna trzecia z nich zamknęła swoje drzwi dla publiczności i mediów. Nie wynikało to ani z ustawy, ani nawet z rozporządzenia. Zarządzenia prezesów i dyrektorów sądów zakazujące i ograniczające wstęp osób, które nie otrzymały wezwania na rozprawę, wydane zostały po rekomendacjach przesłanych przez wiceminister sprawiedliwości – sędzię Annę Dalkowską. Na szczęście nie wprowadzono tych ograniczeń we wszystkich sądach. Kierownictwo, pracownicy i sędziowie wielu sądów starali się różnymi sposobami utrzymać dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Prezes Krzysztof Kurosz z Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia zadbał o to, aby rozprawy on-line w jego sądzie były w pełni dostępne dla publiczności. Uzupełniono tam także informacje na e-wokandzie o to, które posiedzenie i która rozprawa odbywa się za pomocą wideokonferencji. Prezes Joanna Bitner z Sądu Okręgowego w Warszawie zadbała, aby w razie dużego zainteresowania sprawą dziennikarze i publiczność mogli w niej uczestniczyć, siedząc w dodatkowej sali, do której transmitowany jest dźwięk i obraz z rozprawy. Sędzia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu Bartosz Łopalewski, zdając sobie sprawę, że jego ogłoszenia wyroków nie mogą być publiczne, jak nakazuje Konstytucja, w okresie zamknięcia swojego sądu publikował wyroki w serwisie YouTube. Także wielu prezesów, do których skierowaliśmy skargi na pierwotnie wydane zarządzenia zmieniało je, eliminując zakazy wstępu dla publiczności.

Aby przypomnieć społeczeństwu, jak ważna dla stron jest zasada publicznego procesu, Fundacja Court Watch Polska zrealizowała na przełomie roku 2020 i 2021 kampanię społeczną „Twoja obecność ma znaczenie”. Wyprodukowane dzięki wsparciu

Narodowego Instytutu Wolności, kancelarii Rymarz Zdort i firmy Oknoplast spoty kampanijne, obejrzało za pośrednictwem Internetu i telewizji tysiące osób. Wiele z nich po raz pierwszy usłyszało o konstytucyjnym prawie do publicznego procesu i możliwości zaproszenia obserwatorów na swoją rozprawę.

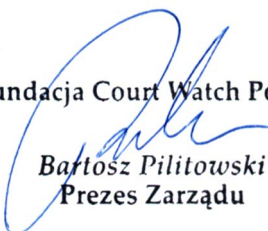
Pandemia okazała się doskonałym usprawiedliwieniem dla zmian legislacyjnych ograniczających prawo obywateli do jawnego rozpoznania ich sprawy. Rozwiązanie pozwalające sędziemu przewodniczącemu zarządzić rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym zostało wprowadzone do polskiego porządku prawnego ponad rok po wybuchu pandemii. Ustawa z dnia 28 maja 2021 roku o zmianie ustawy kodeks postępowania cywilnego i innych ustaw przewiduje możliwość rozpoznania każdej sprawy, w której nie udało się wyznaczyć posiedzenia on-line, na posiedzeniu niejawnym. Tymczasem jak pokazują statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości posiedzenia on-line stanowią zaledwie kilka procent wszystkich posiedzeń w sprawach rozpoznawanych według przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Obywatele stracili możliwości zgłoszenia sprzeciwu wobec takiej decyzji przewodniczącego składu sądu. Dlatego Fundacja Court Watch Polska protestowała przeciwko wprowadzeniu tej ustawy i rozpoczęła bacznie przyglądać się temu, jak sądy korzystają z nowych uprawnień. W praktyce to od decyzji sędziów w indywidualnych sprawach będzie zależeć, czy obywatel będzie mógł liczyć na publiczny proces, czy nie.

Mimo wszystko skończyliśmy ten cykl monitoringu z nadzieją. Symbolizuje ją nowoczesna fasada świeżo wybudowanego gmachu Sądu Rejonowego w Toruniu, która zdobi okładkę raportu. Polskie sądy na niespotykaną dotąd skalę otworzyły się na nowe sposoby komunikacji z stronami procesu. Częściej korzystają z możliwości przeprowadzenia rozprawy za pomocą wideokonferencji, która dla wielu osób oznacza ułatwienie dostępu do sądu. W sądach rejonowych zaczęła orzekać kilkusetosobowa grupa absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Ci świetnie wykształceni młodzi ludzie budzili

nierzadko lęk bardziej doświadczonych sędziów i pełnomocników. Obawiano się, że osoby, które nie miały okazji przejść przez tradycyjną aplikację i uczyć się zawodu w bliskiej relacji ze starszymi sędziami cechować będzie nieuzasadniona pycha, że brakować będzie im etosu sędziego. Nazywani byli nawet obraźliwie „janczarami”. Tymczasem to właśnie asesorzy, czyli młodzi sędziowie, którzy możliwość orzekania zawdzięczają wyłącznie ciężkiej pracy i zdanym egzaminom, są nadreprezentowani w gronie sędziów, o których nasi obserwatorzy wyrażają się w superlatywach. Są wśród nich osoby, którym, mimo młodego wieku, nie tylko nie brakuje wiedzy, ale także kultury osobistej, kompetencji komunikacyjnych i umiejętności zbudowania sobie autorytetu na sali rozpraw. Dołączają oni do sporego już grona sędziów, których nazwiska pojawiają się w naszych raportach pod pozytywnymi komentarzami obserwatorów. Cieszymy się, że lista takich sędziów tak mocno w 2021 roku urosła. Stanowi to pozytywny prognostyk na przyszłość.

Fundacja Court Watch Polska

Bartosz Pilitowski
Prezes Zarządu

Wprowadzenie

Dążymy do tego, aby każdy człowiek, przekraczając próg sądu, był spokojny, że zostanie potraktowany sprawiedliwie. Udało nam się do tej pracy zaangażować już ponad trzy tysiące ochotników. Zgromadziliśmy największą bazę obserwacji rozpraw na świecie. Dzięki uzyskanej wiedzy skutecznie przekonujemy sędziów do zmiany zachowań oraz uczymy, co robić, aby każdy – nawet przegrany w sprawie – mógł opuścić gmach sądu z przekonaniem, że miał sprawiedliwy proces.

Najważniejsze osiągnięcia w 2021 roku

1. Zebraliśmy **3485 obserwacji rozpraw** sądowych i **551 obserwacji** dotyczących **dostępu** sądów dla publiczności.
2. Pomogliśmy **161 osobom**, zapewniając na ich zaproszenie do udziału w procesie obecność bezstronnej publiczności.
3. Opublikowaliśmy **6 raportów** z własnych badań empirycznych.
4. W naszych szkoleniach, webinarach i konferencji wzięło udział łącznie ponad **1362 osób**.
5. Zebraliśmy **288 podpisów** pod petycją do Premiera RP o podjęcie działań na rzecz redukcji tymczasowych aresztowań oraz większej ochrony wolności osobistej.
6. Przeprowadziliśmy czterodniowy wirtualny Turniej Debat Oksfordzkich, w którym udział wzięło **12 drużyn** ze szkół średnich z całej Polski.

Informacje podstawowe

Nazwa Fundacji: Fundacja Court Watch Polska

Siedzibą Fundacji jest miasto Toruń, adres siedziby: ul. Mo-
niuszki 5/8, 87-100 Toruń.

Fundacja Court Watch Polska została zarejestrowana 7 kwietnia
2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym – Sądzie Rejono-
wym w Toruniu pod numerem KRS 0000353330.

Fundacja ma przyznany NIP 9562772903 i REGON 340870870.

Fundacja Court Watch Polska ma status Organizacji Pożytku
Publicznego od 30 listopada 2015 roku.

Członkami zarządu Fundacji w 2021 roku byli: Bartosz Pilitow-
ski, Michał Popiela, Stanisław Burdziej.

Główne zadania Fundacji

1. działalność na rzecz urzeczywistniania zasad demokratycz-
nego państwa prawnego;
2. działalność edukacyjna i naukowa w zakresie prawa, pra-
worządności i wymiaru sprawiedliwości;
3. działalność na rzecz poprawy jakości prawa oraz instytucji
wymiaru sprawiedliwości;
4. poprawa świadomości prawnej społeczeństwa;
5. propagowanie i organizowanie wolontariatu;
6. działalność na rzecz praw człowieka oraz swobód obywa-
telskich;
7. upowszechnianie i wprowadzanie w życie idei i metod
sprawiedliwości naprawczej;
8. przeciwdziałanie wykluczeniu osób stykających się z wy-
miarem sprawiedliwości, w tym readaptacja skazanych;
9. działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Obywatelski Monitoring Sądów

Fundacja
Court Watch Polska

Obywatelski Monitoring Sądów to najważniejszy program Fundacji prowadzony od początku jej działalności nieprzerwanie aż do dziś. Polega on na uczestniczeniu przeszkolonych wolontariuszy Fundacji w rozprawach sądowych. Nie reprezentują oni żadnej ze stron, ale obserwują przebieg postępowania ze szczególnym uwzględnieniem pracy sądu (sędziów i pracowników sądu) i sposobu, w jaki realizowane są prawa przysługujące uczestnikom postępowania oraz jak są oni traktowani i w jakich warunkach stają przed sądem.

Fundacja udostępnia narzędzia do tego, aby wykonując samemu niewielki odcinek pracy, dokładać swoją cegiełkę do ogólnopolskiego programu badania praktyki sądowej. Dzięki rozwojowi własnego systemu informatycznego zbiera dane od wolontariuszy z całej Polski za pośrednictwem Internetu. Obserwacje są wykorzystywane do przygotowywania sprawozdań i analiz, które są następnie udostępniane sądom oraz opinii publicznej.

W 2021 roku program osiągnął następujące wskaźniki:

- Liczba miast, w których prowadzony był monitoring: **77**
- Liczba sądów, w których prowadzony był monitoring: **125**
- Liczba obserwatorów: **220**
- Liczba otrzymanych obserwacji posiedzeń: **3485**
- Liczba przeprowadzonych szkoleń: **29**
- Liczba uczestników szkoleń: **801**

Choć w porównaniu z latami poprzednimi liczba zgromadzonych obserwacji wydaje się skromna, należy mieć na uwadze bezprecedensową sytuację, w której przyszło nam realizować monitoring – pandemię COVID-19. W tym miejscu pragniemy szczególnie podziękować najbardziej aktywnym wolontariuszom: Patrykowi Biedroniowi, Aleksandrze Dobies, Aleksandrze Gawryś, Aleksandrze Bączkowskiej, Dianie Machockiej, Idze Krążko, Karolowi Budkowi, Mai Warzosze, Mariuszowi Kamińskiemu, Martynie Bogumile Czerniak, Natalii Maliszewskiej.

 Fundacja
Court Watch Polska

Zdjęcie ze szkolenia dla obserwatorów rozpraw w Toruniu z 19.10.2021 r.

Podobnie jak poprzednia, tegoroczna tura monitoringu realizowana była w czasie pandemii COVID-19, a zatem w warunkach badawczych dalekich od łatwych i komfortowych.

Sprawdziliśmy treść wszystkich zarządzeń prezesów sądów, a nasi wolontariusze przez cały rok sprawdzali w praktyce, jak zasada jawności postępowania jest przestrzegana w sądach w całej Polsce. Tym bardziej pragniemy wyrazić swoją wdzięczność za zaangażowanie, czas i wytrwałość wszystkim osobom, które działają z nami na rzecz poprawy działania polskiego wymiaru sprawiedliwości i podejmują wyzwanie obserwacji rozpraw w tak trudnym czasie.

Zdjęcia wolontariuszy Fundacji podczas wizyt w sądach w ramach monitoringu przestrzegania zasady jawności.

Coroczna konferencja podsumowująca cykl Obywatelskiego Monitoringu Sądów

24 września 2021 roku odbyła się XI konferencja Fundacji pt. „Jakie konsekwencje dla obywateli niosą ostatnie zmiany w kodeksie postępowania cywilnego i kodeksie postępowania karnego?”. Ze względu na wciąż obowiązujący stan epidemii przeprowadziliśmy wydarzenie w formule hybrydowej – można było wziąć w niej udział zarówno osobiście, w Warszawie, jak i on-line. Podczas konferencji zostały przedstawione wyniki Obywatelskiego Monitoringu Sądów poszerzone o wyniki monitoringu przestrzegania zasady jawności w polskich sądach w ostatnim roku. Ponadto dyskutowaliśmy o aktualnych problemach i wyzwaniach procesu cywilnego i karnego.

Panel 1. Zapis dostępny na YT: <https://youtu.be/OUZFfHhy2RA?t=3110>

Pierwszy panel poświęciliśmy ostatnim zmianom w postępowaniu cywilnym – posiedzeniom niejawnym, e-doręczeniom i ograniczeniu składów wieloosobowych.

W dyskusji wzięli udział:

- SSN Katarzyna Gonera (Izba Pracy, Sąd Najwyższy),
- SSA Paweł Rygiel (Sąd Apelacyjny w Krakowie),
- Mec. Marek Neumann (kancelaria Allen & Overy).

Panel prowadził Bartosz Pilitowski.

Drugi panel poświęcony był tymczasowym aresztowaniom i zmianom w kodeksie postępowania karnego. Wraz z naszymi gośćmi podjęliśmy także rozmowę na temat rosnącej liczby tymczasowych aresztowań i zmian w postępowaniu karnym (szczególnie w art. 266 kpk)

Udział w dyskusji na ten temat wzięli:

- SSN prof. dr hab. Paweł Wiliński (Izba Karna, Sąd Najwyższy, Zakład Postępowania Karnego UAM),
- prof. UW dr hab. Szymon Pawelec (Katedra Międzynarodowego Postępowania Karnego UW),
- Prokurator Katarzyna Kwiatkowska (prezes Stowarzyszenia Prokuratorów Lex Super Omnia),
- SSO Dariusz Mazur (Sąd Okręgowy w Krakowie, Stowarzyszenie Sędziów Themis).

Panel poprowadziła Zofia Branicka.

Panel 2. Zapis dostępny na YT: <https://youtu.be/OUZFfHhy2RA?t=11010>

Siłą Fundacji są wolontariusze. Konferencja jest zawsze dobrą okazją, żeby im podziękować. Co roku kilkaset osób poświęca swój wolny czas na działania na rzecz pozytywnych zmian w wymiarze sprawiedliwości i pełni rolę niezależnego obserwatora na sali rozpraw. Szczególne podziękowania złożyliśmy tym razem: Katarzynie Bebyn, Alinie Bunzel, Marii Czapskiej, Urszuli Kubickiej, Wiktorii Piaseckiej, Józefowi Piweckiemu, Grzegorzowi Sojce, Patrycji Michalskiej, Halinie Kusz-Twardowskiej, Julii Żaborowskiej, Adrianowi Żądło.

Najbardziej aktywni wolontariusze wyróżnieni podczas dorocznej konferencji.

W związku z tym, że ostatnia edycja Turnieju Debat Oksfordzkich miała swój wirtualny finał w lipcu 2021 roku i nie mieliśmy wcześniej okazji do uroczystego wręczenia wyróżnień zwycięskiej drużynie z II Liceum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Koninie, w programie naszego wydarzenia uwzględniliśmy również spotkanie z uczniami z Wielkopolski i złożenie na ich ręce statuetki oraz nagród.

Partnerem Konferencji była kancelaria Allen & Overy.

Obywatelski Monitoring Sądów w roku 2021 finansowany był przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 oraz z darowizn indywidualnych.

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Partnerem konferencji była kancelaria Allen & Overy

ALLEN & OVERY

FINANSOWANIE

Nagrody dla wolontariuszy ufundowały m.in. kancelaria CMS i firma Many Mornings.

Fundacja
Court Watch Polska

Wokanda Obywatelska

Serwis internetowy www.wokandaobywatelska.pl to platforma społeczna, za pomocą której Fundacja umożliwia każdemu zaproszenie na rozprawę publiczności. Kojarzy ona osoby poszukujące wsparcia w trakcie ich trwającego procesu z wolontariuszami Fundacji, którzy wcielają się w rolę niezależnych obserwatorów.

Obecność obserwatora sprawia, że osoby, które skorzystały z Wokandy Obywatelskiej angażują się do pomagania w podobny sposób innym. Corocznie przyjmowanych jest kilkaset nowych zgłoszeń. Fundacja dokłada starań, aby jak najwięcej z nich zakończyło się wizytą obserwatora na rozprawie. W 2021 roku zostało przyjętych 390 zgłoszeń z zaproszeniami na rozprawy. Nasi obserwatorzy dotarli na 161 z nich, co daje ponad 41% skuteczności.

Szanowna Fundacjo,

pięknie, z głębi serca dziękuję za wsparcie otrzymywane od Was. To miało pozytywny wpływ na przebieg procesu. Po prostu nie byłam tylko z obrońcą, miałam oparcie w Was. Dziękuję osobom reprezentującym Fundację, obecnym na rozprawach.

Prowadzenie serwisu i ciągły kontakt z wolontariuszami umożliwiały nam również badanie przestrzegania zasady jawności w sądach w czasie trwania pandemii. Wolontariusze odwiedzali sądy w swojej okolicy i sprawdzali, czy zostaną wpuszczeni na salę rozpraw jako publiczność. W ten sposób dbali o realizację prawa do jawnego postępowania i publicznego ogłoszenia wyroku.

Również dzięki platformie i naszym obserwatorom realizowaliśmy obserwacje rozpraw sądowych z art. 207 kk (tzw. znęcanie się). Był to jeden z komponentów projektu „Court Watch przeciw przemocy domowej”. Korzystając z przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej nasi pracownicy otrzymywali spis spraw karnych dotyczących analizowanego przestępstwa, a następnie rejestrowali sprawy w serwisie. Dzięki

temu wolontariusze otrzymywali wiadomość o sprawach, które mogą śledzić i z odpowiednim formularzem udawali się na sale sądowe. Wyniki ich pracy zostały przeanalizowane przez naszych badaczy i zostaną opublikowane w pierwszej połowie 2022 roku.

Wokanda Obywatelska – strona główna

FINANSOWANIE

Serwis nie miał w 2020 roku oddzielnego finansowania, mimo to przez cały rok dzięki wysiłkom koordynatora portalu oraz nieocenionej pracy wolontariuszy kontynuował swoją działalność.

Badania i rzecznictwo

Fundacja
Court Watch Polska

Dalsza walka o jawność rozpraw w Polsce

Od marca 2020 roku, kiedy po raz pierwszy wprowadzono w Polsce lockdown ze względu na zagrożenie epidemią koronawirusa, zaczęliśmy obserwować, że konstytucyjna wartość, jaką jest prawo do jawnego rozpatrzenia sprawy, zaczęła schodzić na dalszy plan. Obywatele, działacze organizacji pozarządowych oraz media zgłaszali nam, że mimo zniesienia lockdown'u, nadal nie mogą brać udziału w jawnych rozprawach.

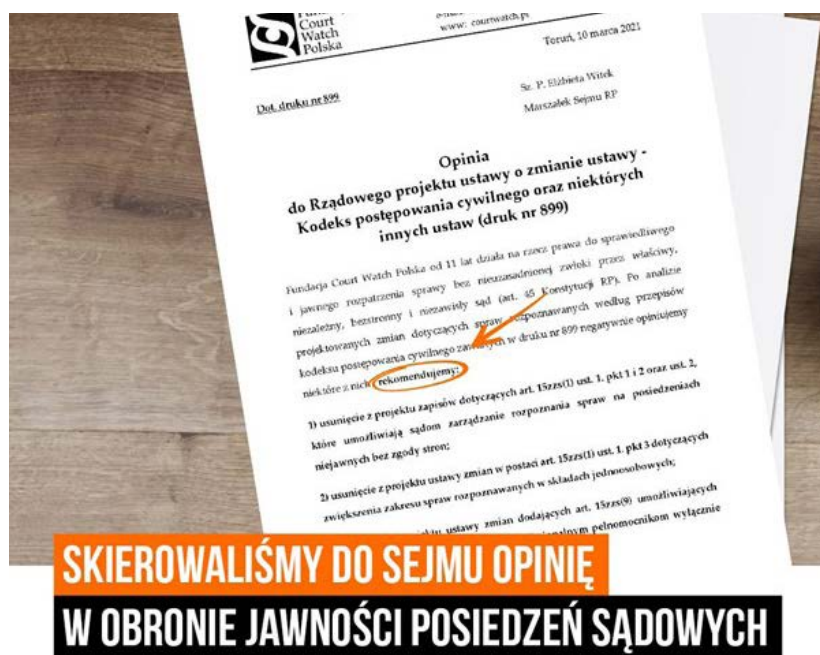

 Fundacja
Court Watch Polska

W 2021 roku dalej trwała nasza walka o jawność rozpraw w Polsce. Skandaliczny rządowy projekt zmian w Kodeksie postępowania cywilnego w styczniu skierowano do pierwszego czytania na posiedzeniu sejmu. Zgodnie z nim sądy będą mogły kierować sprawy na posiedzenia niejawne według swojego

uznania, a przepisy te mają obowiązywać również po ustaniu epidemii! Stanowczo sprzeciwiamy się takiemu kierunkowi zmian, dlatego rozpoczynamy kolejną interwencję. Zbulwersowani rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 899), skierowaliśmy naszą opinię do posłów, którzy pracują aktualnie nad tym projektem oraz do Prezesa Rady Ministrów, który się pod nim podpisał.

24 marca 2021 roku odbyło się posiedzenie Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, która zajmowała się projektem. Do jej członków wysłaliśmy opinię prawną. Byliśmy też obecni na posiedzeniu komisji i przekonywaliśmy, dlaczego te zmiany nie będą dobre dla obywateli.

Fundacja
Court Watch Polska

Mimo wielu alarmujących opinii prawnych ze strony organizacji prawniczych i społecznych (w tym naszej) oraz sprzeciwu całej opozycji, 20 kwietnia 2021 roku sejm uchwalił ustawę

drastycznie ograniczającą prawo do jawnego postępowania sądowego. Przesłaliśmy do senatu naszą opinię prawną. Przebieg procesu legislacyjnego można śledzić na stronie senatu, tam również można znaleźć naszą opinię wraz z listem do senatorów, w którym tłumaczymy, dlaczego konkretne rozwiązania przewidziane w ustawie zagrażają jawności oraz prawom obywateli.

Ustawa została przyjęta przez sejm jednym głosem 28 maja 2021 roku. Za przyjęciem pozytywnych poprawek senatu, które przywracały stronom możliwość wyrażenia sprzeciwu, gdyby sprawa została skierowana na posiedzenie niejawne, głosowali nie tylko posłowie opozycji, ale również 4 posłów koalicji rządzącej, w tym Jarosław Kaczyński.

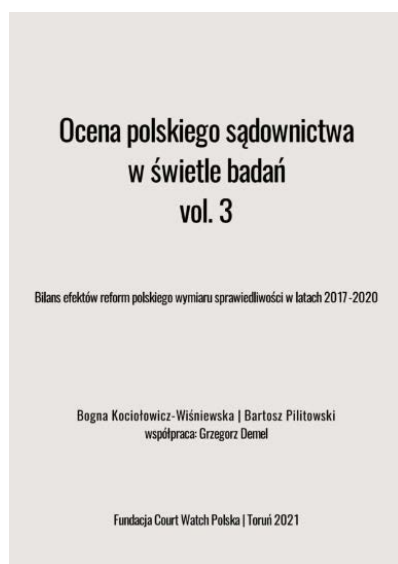
7 czerwca 2021 roku złożyliśmy w Kancelarii Prezydenta list z apelem o zawetowanie ustawy drastycznie ograniczającej jawność rozpraw (Ustawa z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw).

We wrześniu 2021 roku po raz kolejny dyskutowaliśmy o problemach z jawnością podczas naszej konferencji.

Przez cały 2021 rok prowadziliśmy kampanię „Twoja obecność ma znaczenie” i promowaliśmy prawo do jawnego procesu oraz zachęcaliśmy społeczeństwo do udziału w rozprawach: „Twoja obecność ma znaczenie” – spot Fundacji Court Watch Polska

Nasz spot pojawiał się m.in. w Telewizji Polskiej w ramach darmowego czasu antenowego dla organizacji pozarządowych: Spot kampanii „Twoja obecność ma znaczenie” Fundacji Court Watch Polska

Okładka raportu

Ocena polskiego sądownictwa w świetle badań

Już po raz trzeci wydaliśmy raport „Ocena polskiego sądownictwa w świetle badań”. Podobnie jak jego dwie poprzednie edycje agreguje on wyniki krajowych i międzynarodowych badań odnoszących się do różnych aspektów funkcjonowania polskiego wymiaru sprawiedliwości: sprawiedliwości, jawności, szybkości, niezależności, bezstronności i niezawisłości.

Tym razem nasz raport to bilans efektów reform wymiaru sprawiedliwości w latach 2017-2020. Niestety nadal utrzymują się negatywne tendencje, które sygnalizowaliśmy przed dwoma laty, przez co ogólny bilans społecznych efektów zmian w wymiarze sprawiedliwości wprowadzanych przez rząd Zjednoczonej Prawicy i Prezydenta Andrzeja Dudę należy uznać za ujemny.

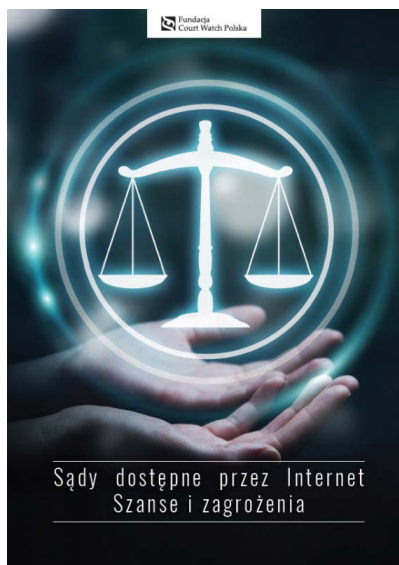

 Fundacja
Court Watch Polska

Podejmujemy się przygotowania raportu, ponieważ dane urzędowe, zbierane z perspektywy i na potrzeby instytucji, rzadko pozwalają na stawianie adekwatnych diagnoz. Z tego względu w pierwszej kolejności przyglądamy się wynikom badań niezależnych organizacji: World Justice Project, Światowego Forum Ekonomicznego, a także rodzimych badań Centrum Badania Opinii Społecznej i naszych własnych badań. Posiłkujemy się także danymi urzędowymi Ministerstwa Sprawiedliwości i Komisji Europejskiej w Polsce.

Link do raportu: <https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2021/10/Raport-FCWP-Ocena-polskiego-sadownictwa-w-swietle-badan-vol.-3-2021.pdf>

Okładka raportu

Sądy dostępne przez Internet. Szanse i zagrożenia

W pandemicznej rzeczywistości nie tylko monitorujemy pracę sądów w zmienionych warunkach, ale również staramy się przedstawiać propozycje konstruktywnych rozwiązań aktualnych problemów jak np. rozprawy on-line. Tak właśnie powstał nasz nowy raport, wydany we współpracy z kancelarią Domański Zakrzewski Palinka (DZP), prezentujący światowe rozwiązania, które mogą być inspiracją dla polskiego wymiaru sprawiedliwości. Omawiamy w nim innowacje technologiczne, które wprowadzono przed lub podczas pandemii w kilkunastu krajach na całym świecie. Zestawiamy to z polskimi doświadczeniami w wykorzystaniu technologii informatycznych i komunikacyjnych. W raporcie głos oddajemy również praktykom: sędziom oraz radcom prawnym.

Raport wydano we współpracy z Kancelarią Domański Zakrzewski Palinka (DZP). Jego powstanie było również współfinansowane przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 oraz z darowizn indywidualnych.

FINANSOWANIE

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

PROO

DZP

więcej niż prawo

Fundacja
Court Watch Polska

Polski i amerykański system prawny wobec i po pandemii

Pandemia COVID-19 i związane z nią ograniczenia rzuciły wyzwanie rozwiązaniom stosowanym dotychczas w wymiarze sprawiedliwości. Zweryfikowany został stopień wyposażenia sądów w narzędzia służące prowadzeniu wideokonferencji oraz poziom kompetencji potrzebnych do obsługi urządzeń i aplikacji. Oprócz problemów praktycznych uwidoczniły się także kontrowersje prawne.

Działanie poszczególnych instytucji zbadaliśmy w ramach projektu „Polski i amerykański system prawny wobec i po pandemii” realizowanego przy wsparciu Ambasady Stanów Zjednoczonych w Polsce.

Okładka raportu

W ramach projektu odbyły się następujące webinaria i powstały poniższe raporty:

1. Jak sądy w Polsce i w USA walczą z przemocą domową?

Spytaliśmy naszych gości – sędziów z USA i Polski będących ekspertami w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej – jak na ich praktykę i efektywność wymiaru sprawiedliwości wpłynęła pandemia.

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2021/05/FCWP_raport_przemoc_w_rodzinie-1.pdf

Fundacja Court Watch Polska

AMBASADA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

WEBINARIUM

Z SĘDZIAMI Z USA I POLSKI

PRZEMOC DOMOWA - JAK WALCZĄ Z NIĄ SĄDY W POLSCE I W USA?

Dyskusja z udziałem sędziów Angeli McCormick Bisig i Michała Lewoca

<https://www.youtube.com/watch?v=Ubsj3kjAigY>

2. Sprawiedliwość przez Internet? Posiedzenia on-line w USA i Polsce.

POSIEDZENIA SĄDOWE ON-LINE Z GOŚCIAMI Z POLSKI I USA

Fundacja Court Watch Polska

AMBASADA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

WEBINARIUM

SPRAWIEDLIWOŚĆ PRZEZ INTERNET?

Dyskusja z udziałem sędziego Roy'a Fergusona i mec. Pawła Lewandowskiego

<https://www.youtube.com/watch?v=LKF3wXREsYl>

Sędzia Roy Ferguson – od trzech kadencji orzeka w jednym z największych powierzchniowo okręgów sądowych w Teksasie. Stał się znany na całym świecie za sprawą wideo z rozprawy, na której jeden z prawników pojawił się pod postacią... kota!

3. Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI POLSKI I USA WOBEC PANDEMII

WEBINARIUM

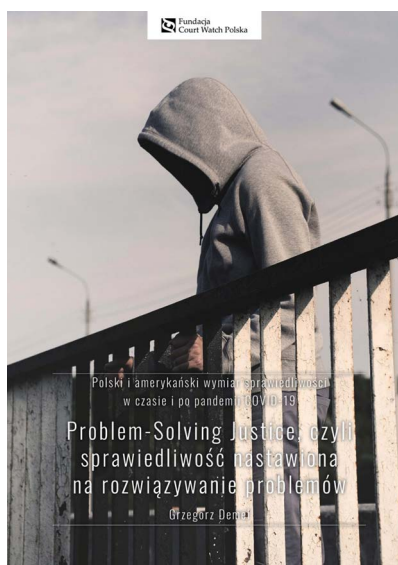
PROGRAMY KOREKCYJNO-EDUKACYJNE DLA SPRAWCÓW PRZEMOCY DOMOWEJ

dr Dorota Dyjakon William Scott Shaw

AMBASADA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI Fundacja Court Watch Polska

<https://www.youtube.com/watch?v=gtLbeuzSX90>

Zarówno w USA, jak i w Polsce, wymiar sprawiedliwości ma możliwość zobowiązania sprawcy przemocy domowej do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych lub podjęcia terapii. O tym jak one działają opowiadali terapeuci.

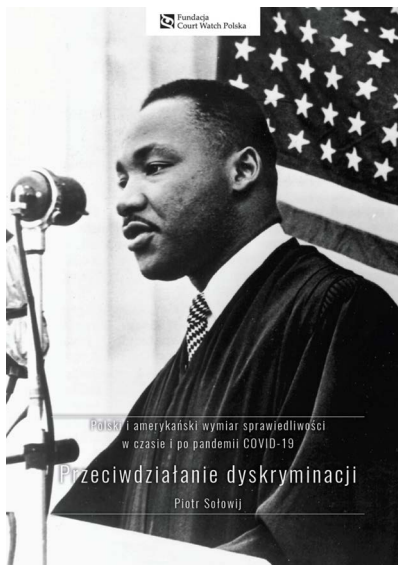
Okładka raportu

4. Wymiar sprawiedliwości wobec pijanych kierowców.

Co roku policja wykrywa w Polsce ponad 50 tysięcy przypadków prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu. W USA policja zatrzymuje za prowadzenie pod wpływem nawet milion kierowców rocznie. Wypracowano tam nowatorską metodę pracy sądu z takimi osobami.

Link do webinaru: <https://www.youtube.com/watch?v=81a-OWim5lb8>

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2022/01/FCWP_raport_problem_solving_justice.pdf

Okładka raportu

5. Dyskryminacja ze względu na płeć w miejscu pracy.

<https://www.youtube.com/watch?v=i5v8vNfpLo0>

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2021/11/FCWP_raport_przeciwdzialanie_dyskryminacji.pdf

Okładka raportu

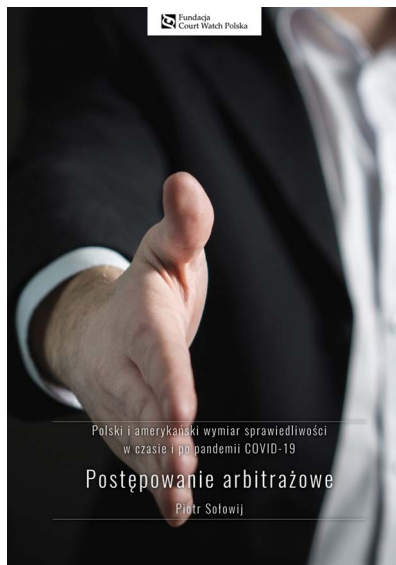
6. Tymczasowe aresztowanie i jego alternatywy.

<https://www.youtube.com/watch?v=Jyf98NXPjWk>

Rozmawialiśmy o realiach stosowania tymczasowego aresztowania w Polsce i w USA oraz o tym, jakie alternatywy już przewidują oba systemy a jakich nam brakuje, aby skończyć z nadużywaniem tego najsurowszego środka zapobiegawczego.

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2022/02/RAPORT_Tymczasowe_aresztowanie_i_jego_alternatywy.pdf

Okładka raportu

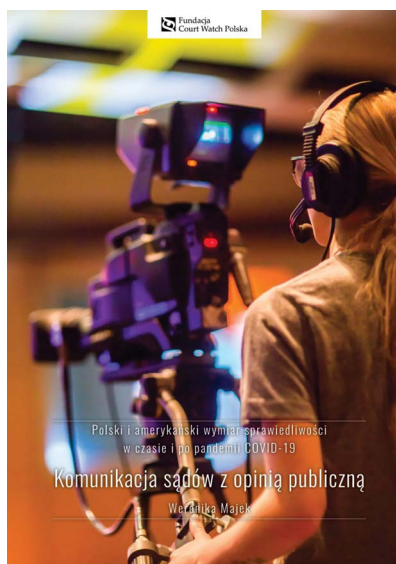
7. Arbitraż i mediacja, czyli alternatywne metody rozwiązywania sporów.

<https://www.youtube.com/watch?v=OUlpb6KcBuk>

Tym razem rozmawialiśmy o tym, jak w USA i w Polsce można rozwiązywać spory poza sądem oraz jak na alternatywne metody rozstrzygania sporów wpłynęła pandemia.

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2022/02/FCWP_raport_postepowanie_arbitrazowe.pdf

Okładka raportu

8. Komunikacja sądów z opinią publiczną

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2022/02/FCWP_raport_komunikacja_sadow_z_opinia_publiczna.pdf

Projekt został sfinansowany przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce

FINANSOWANIE

AMBASADA
STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

Petycja do Premiera RP o podjęcie działań na rzecz redukcji tymczasowych aresztowań oraz większej ochrony wolności osobistej

W latach 2015-2020 liczba osób przebywających w polskich aresztach śledczych wzrosła o 109%. W grudniu 2020 wynosiła 8692 osoby. Wzrasta także długość tymczasowych aresztowań. W Polsce oskarżeni muszą czekać w areszcie śledczym na prawomocny wyrok średnio 9 miesięcy. Tymczasem w większości krajów Unii Europejskiej średnia nie przekracza 6 miesięcy. W Austrii czy Wielkiej Brytanii średnia długość tymczasowego aresztowania nie przekracza 3 miesięcy. Praktyka ta stoi w sprzeczności z powszechnymi na świecie staraniami, aby ograniczać częstość i długość izolacyjnych środków zapobiegawczych. Jednocześnie w tym samym przedziale czasowym w Polsce odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie otrzymały 553 osoby, a zadośćuczynienie 1 199 osób. W sumie pochłonęły one 78 978 437 zł. Pomimo tej wysokiej sumy, kwoty jakie otrzymują poszczególne osoby nie stanowią rzeczywistej rekompensaty.

W praktyce tymczasowe aresztowanie jest w Polsce używane bardzo często, co niesie daleko idące konsekwencje społeczne zarówno dla osoby pozbawionej wolności oraz jej bliskich jak i całego społeczeństwa. Jego zastosowanie oznacza natychmiastowe zerwanie więzi rodzinnych i towarzyskich, pozbawienie możliwości edukacji, prowadzenia działalności gospodarczej lub podejmowania pracy. Dla samego podejrzanego lub oskarżonego i jego rodziny, nawet w przypadku późniejszego umorzenia postępowania lub uniewinnienia, pobyt w areszcie śledczym bywa doświadczeniem stygmatyzującym na całe życie.

Dlatego zaapelowaliśmy, aby kodeks postępowania karnego został znowelizowany o:

- wprowadzenie aresztu domowego z zastosowaniem dozoru elektronicznego (SDE);
- przyznawanie odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie z urzędu i obligatoryjnie;
- zmianę nazwy tego środka zapobiegawczego, np. na „odizolowanie zapobiegawcze”, aby nie myliła się w świadomości obywateli z karą aresztu, której orzeczenie oznacza przesądzenie o winie.

Osoba pełniąca obowiązki Ministra Sprawiedliwości jest jednocześnie Prokuratorem Generalnym. Oznacza to, że sprawuje nadzór i odpowiada za działania jednej ze stron w procesach karnych. To właśnie prokuratorzy składają wnioski o zastosowanie tymczasowego aresztowania. I to właśnie za urzędowania obecnego Prokuratora Generalnego liczba tych wniosków tak znacząco się zwiększyła, co poskutkowało większą liczbą osób przebywających w aresztach śledczych. Z powodu oczywistego konfliktu interesów Minister Sprawiedliwości nie jest odpowiednią osobą do zajęcia się problemem nadużywania tymczasowych aresztowań, dopóki piastuje on także urząd Prokuratora Generalnego. W związku z tym nasza petycja została skierowana do Premiera RP.

OPRACOWANIE: FUNDACJA COURT WATCH POLSKA

Fundacja
Court Watch Polska

Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne w praktyce

Okładka raportu

Z pomocą partnerów – Kancelarii Rymarz Zdort, Kancelarii Tatara i Współpracownicy oraz Kancelarii Kubiczek Michalak Sokół – zbadaliśmy poziom wykorzystania tymczasowej instytucji Uprozczonego Postępowania Restrukturyzacyjnego w pierwszym roku funkcjonowania. W tym czasie skorzystało z niej 1251 przedsiębiorców, co jak wynika z naszych obliczeń stanowiło 84% wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych i doprowadziło do potrojenia liczby wszczynanych postępowań tego typu w porównaniu z poprzednimi latami. Wśród nich były firmy różnej wielkości, także znane marki, jak operator sieci restauracji Sfinks czy największy w Europie producent kotłów dla energetyki – Rafako.

Link do raportu: https://courtwatch.pl/wp-content/uploads/2021/12/Raport_UPR_2021.pdf

Z naszych badań wynika, że aż w 41% zakończonych już postępowaniach doszło do zatwierdzenia układu przez sąd, najczęściej wśród przedsiębiorstw z branży przetwórstwa przemysłowego (59%) a najrzadziej z branży logistycznej (33%). W nieco ponad połowie postępowań dłużnikowi nie udało się zawrzeć z wierzycielami układu w terminie i sprawa została umorzona. W niespełna 6% przypadków postępowanie zakończyło się odmową zatwierdzenia układu przez sąd. Zdaniem autorów badania, którzy przeanalizowali akta tych spraw, działa się tak najczęściej z powodu niekompletnej dokumentacji lub błędów w procedurze głosowania.

30 listopada 2021 roku zakończył się siedemnastomiesięczny okres, w którym przedsiębiorcy mogli skorzystać z Uproszczonego postępowania Restrukturyzacyjnego. Instrument ten został wprowadzony Tarczą 4.0 i miał za zadanie dać zadłużonym firmom szansę na restrukturyzację poprzez pozasądową procedurę zawarcia układu z wierzycielami. Eksperti wypowiedziający się w raporcie przewidują, że Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne zostanie zastąpiony znowelizowanym postępowaniem o zatwierdzenie układu.

Raport miał swoją premierę na konferencji „Finansowanie przedsiębiorstw w restrukturyzacji” organizowanej przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 9 grudnia 2021 roku.

Projekt został sfinansowany przez Kancelarię Rymarz Zdort, Kancelarię Tatara i Współpracownicy oraz Kancelarię Kubiczek Michalak Sokół

FINANSOWANIE

Court Watch przeciw przemocy domowej

Dane ministerstwa sprawiedliwości dotyczące osób skazanych na podstawie art. 207 kk (znęcanie się fizyczne lub psychiczne) i wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” sugerują, że problem przemocy w rodzinie jest niezmiennie aktualny, a podejmowane od lat działania naprawcze nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Od 2015 roku liczba osób skazanych oscyluje wokół 11 tys. i utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Nie zmniejsza się też liczba formularzy wszczynających „Niebieską Kartę” – od 5 lat oscyluje między 59,5 a 62 tys. Te same dane wskazują niezmiennie – co najmniej od 2012 roku, że przemoc domowa dotyka przede wszystkim kobiety, które stanowią ok. 86% dorosłych ofiar. Z kolei wśród osób podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej dominują mężczyźni (91,5-93% w ciągu ostatnich 8 lat).

OTWARCIE PROJEKTU
4 LUTEGO, GODZ. 15.00

Fundacja
Court Watch Polska

Iceland
Liechtenstein
Norway
Active
citizens fund

W naszym badaniu stosowania tymczasowego aresztowania w Polsce przeanalizowaliśmy ok. 2 tys. tomów 300 spraw karnych z lat 2016-2018 z 23 sądów z 4 apelacji z różnych regionów Polski. Aż 49 z tych spraw (16%) dotyczyło przemocy domowej. Dane oficjalne nie uwzględniają jednak wielu kwestii, w tym np. relacji pomiędzy osobami stosującymi przemoc domową oraz jej ofiarami – czy była to relacja partnerska, małżeńska, rodzic – dziecko, wnuk – dziadek. Przemoc domowa nie jest traktowana systemowo w sposób kompleksowy, uwzględniający wystarczająco uwarunkowania kulturowe czy stereotypy płci.

W związku z powyższym stworzyliśmy projekt, którego nadrzędnym celem jest ochrona prawa do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 3 PDPC, art. 2, 3 EKPC) oraz sprawiedliwego traktowania osób doświadczających przemocy domowej. W 2021 roku badaliśmy realizację prawa do sądu osób doświadczających i sprawców przemocy, w tym wątek traktowania ze względu na płeć. Wyniki i rekomendacje przekazemy decydentom i sędziom w 2022 roku.

Działania realizowane w projekcie:

- ogólnopolski monitoring rozpraw sądowych metodą *court watch* z udziałem kilkudziesięciu przeszkolonych wolontariuszy;
- największe do tej pory w Polsce badanie aktowe około 300 spraw karnych związanych popełnieniem przestępstwa z art 207 kk;
- wywiady pogłębione z trenerami/koordynatorami programów korekcyjno-edukacyjnych;
- badanie ankietowe metodą CAWI na 4 grupach reprezentatywnych dla ogólnopolskiej populacji 18+, 4 x n=1000 dotyczące społecznych postaw wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Link do konferencji otwierającej projekt: <https://www.youtube.com/watch?v=3eaD-Yuc7oI>

Projekt realizowany z dotacji programu Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego z Funduszy EOG.

FINANSOWANIE

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Monitoring dostępności sądów dla osób z niepełnosprawnościami

Dostępność wymiaru sprawiedliwości dla osób z niepełnosprawnościami została wybrana jako obszar, na którym koncentrować się będzie część praktyczna projektu. Jest ona wprost wymieniona w Artykule 13 Konwencji ONZ, w którym mowa o tym, że: państwa strony zapewnią osobom niepełnosprawnym, na zasadzie równości z innymi osobami, skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Jednak do tej pory brakowało systematycznego monitoringu dostępu osób z niepełnosprawnościami do wymiaru sprawiedliwości prowadzonego przez organizacje pozarządowe i partnerów społecznych.

W związku z powyższym od 2021 roku realizujemy w formule partnerstwa z Fundacją Polska Bez Barier projekt „Wspólnie – Dostępnie – Sprawiedliwie”.

Fundacja
Court Watch Polska

Grafika spotkania informacyjnego na temat projektu, które odbyło się 19.05.2021 r.

Celem głównym projektu jest zmniejszenie liczby barier dla integracji osób z niepełnosprawnościami w różnych obszarach życia społecznego. Odbędzie się to poprzez wzmocnienie potencjału instytucjonalnego i eksperckiego organizacji pozarządowych oraz partnerów społecznych do prowadzenia monitoringu w zakresie tworzenia i stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności.

Nasze plany:

- co najmniej 30 organizacji i 200 przedstawicieli organizacji otrzyma wsparcie w postaci szkoleń stacjonarnych i dostępu do e-learningu;
- co najmniej 20 organizacji, które przejdą program szkoleniowy, będzie uczestniczyć w procesie dalszego wzmacniania potencjału poprzez mentoring i praktyczne wykorzystanie zdobywanej wiedzy w procesie monitorowania prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności.
- rezultatem projektu będzie przeprowadzenie, z udziałem co najmniej 10 organizacji, pełnego monitoringu stosowania przepisów prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności w zdiagnozowanym obszarze deficytu tego typu działań, czyli w instytucjach wymiaru sprawiedliwości. Zostanie też wydana publikacja podsumowująca wyniki projektu i będąca poradnikiem dotyczącym dostępności wymiaru sprawiedliwości zarówno dla organizacji, jak i dla samych sądów.

Projekt pt. „Wspólnie – Dostępnie – Sprawiedliwie” finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

FINANSOWANIE

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fundacja
Court Watch Polska

Platforma edukacyjna edu.courtwatch.pl

Od lat prowadzimy działania edukacyjne dla uczniów, studentów prawa, obserwatorów rozpraw, wolontariuszy i sędziów. Stawiamy na wiedzę prawną i umiejętności społeczne. To one stanowią kompetencje przyszłości. W 2021 roku poszliśmy o krok dalej i uruchomiliśmy własną platformę edukacyjną: edu.courtwatch.pl.

BEZPŁATNE KURSY E-LEARNING

PLATFORMA EDUKACYJNA FCWP

 Fundacja
Court Watch Polska

Serwis został przygotowany według nowego projektu architektury informacji oraz układu graficznego zgodnego z księgą znaku Fundacji, co sprawiło, że jest spójny z pozostałymi stronami organizacji (strona główna <https://courtwatch.pl/>, platforma Wokanda Obywatelska <https://wokandaobywatelska.pl/> i platforma dla obserwatorów rozpraw Amicus <https://amicus.courtwatch.pl/>).

Platforma edukacyjna to:

- bezpłatne kursy e-learningowe „Jak zostać obserwatorem rozpraw” oraz „Dostępność sądów dla osób ze szczególnymi potrzebami”;
- zapisy na aktualne szkolenia i webinary w jednym miejscu;
- materiały edukacyjne: inspiracje, recenzje książek i filmów, ogólnodostępne scenariusze symulacji rozpraw sądowych do wykorzystania podczas lekcji w szkołach z dziećmi i młodzieżą, nagrania „Podcastu o Sprawiedliwości” czy możliwość kupienia gry planszowej o tematyce prawnej „Prawopolis”;
- oddzielna zakładka stworzona dla sędziów, gdzie znajdują się pogrupowane tematycznie raporty, zapisy na konferencje i szkolenia oraz baza dobrych praktyk.

Film promocyjny platformy edukacyjnej: <https://www.youtube.com/watch?v=JBwmyRrMh3U>

leży zrównać wiek emerytalny kobiet i mężczyzn. dzinie

Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopci

Program Edukacji Prawnej

Fundacja
Court Watch Polska

Wirtualny Turniej Debat Oksfordzkich o Tematyce Społeczno-Prawnej

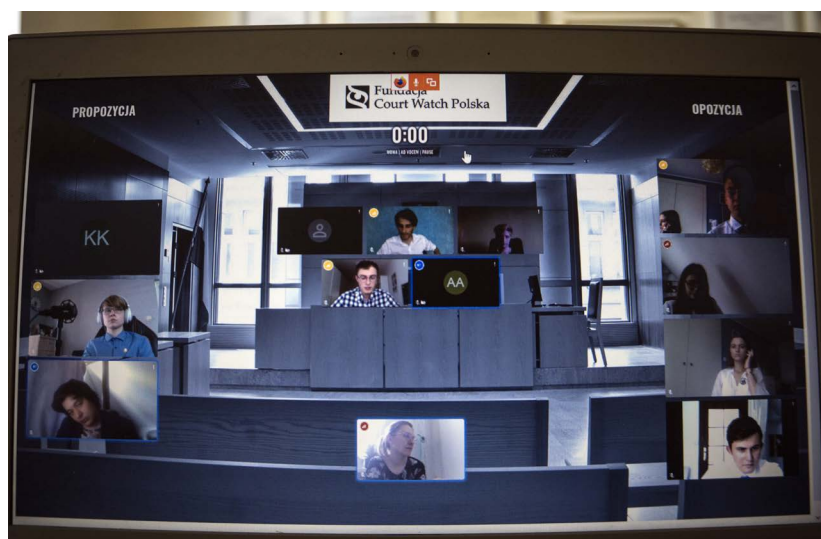
Organizowany od czterech lat przez nas Turniej Debat Oksfordzkich o Tematyce Społeczno-Prawnej pod honorowym patronatem Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego na stałe wpisał się w kalendarz wydarzeń dla szkół ponadpodstawowych. Z powodu obostrzeń epidemiologicznych wydarzenie po raz drugi odbyło się on-line – w stworzonej przez nas wirtualnej sali rozpraw.

W turnieju udział wzięło 12 drużyn z całej Polski. Po 4 dniach zmagani eliminacyjnych i 16 debatach w wielkim finale zmierzyły się ze sobą II LO im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Koninie oraz I LO im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku. Uczniowie debatowali nad tezą: „Z wyjątkiem sytuacji, gdy podejrzany jest poszukiwany przez Policję media do czasu wydania wyroku w sprawie nie powinny informować o tożsamości osób podejrzanych lub oskarżonych w sposób pozwalający na ich identyfikację.” Drużyna z Konina została zwycięzcą tegorocznej edycji!

W jury całego Turnieju tradycyjnie zasiedli prawnicy z kancelarii Allen & Overy, przedstawiciele środowiska debatanckiego oraz Fundacji Court Watch Polska. Po ogłoszeniu werdyktów jurorzy wygłaszali publicznie informacje zwrotne, które były dodatkowym elementem edukacyjnym dla wszystkich osób obserwujących debaty. Ponadto wszystkie drużyny miały możliwość przygotowania swoich wystąpień nie tylko pod okiem swoich szkolnych opiekunów, ale także mentorów. W ich rolę wcielili się prawnicy z kancelarii Allen & Overy.

Bardzo dziękuję za możliwość wzięcia udziału w ciekawych debatach. Moje wrażenie po dzisiejszych zmaganiach jest bardzo pozytywne. Jest to świetna i bardzo potrzebna inicjatywa, która wyrabia wśród młodych ludzi kulturę prowadzenia merytorycznej dyskusji, uczy umiejętnego dobierania argumentów i ich spójnej prezentacji. Gratuluję Państwu również bardzo dobrej organizacji od strony technicznej! – podsumował mecenas Kamil Jabłoński, jeden z jurorów z ramienia kancelarii Allen & Overy.

Zdjęcie ekranu wykonane podczas debaty odbywającej się w wirtualnej sali rozpraw.

Patronat honorowy:

Turniej objął honorowym patronatem Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego Prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski.

Partner merytoryczny:

Głównymi Mecenasami Turnieju byli **Allen & Overy** oraz firma **Oknoplast IP Management**.

ALLEN & OVERY

Mecenasi:

Partnerzy:

Patron medialny:

FINANSOWANIE

Rozwój organizacji

Fundacja
Court Watch Polska

2020
Rocznik

Certyfikat „Miejsce przyjazne wolontariuszom”

Otrzymaliśmy certyfikat „Miejsce przyjazne wolontariuszom”, który jest przyznawany przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Dwuetapowy proces certyfikacji obejmuje takie obszary jak: przygotowanie organizacji do wolontariatu, zarządzanie wolontariatem oraz promocja i informowanie o wolontariacie.

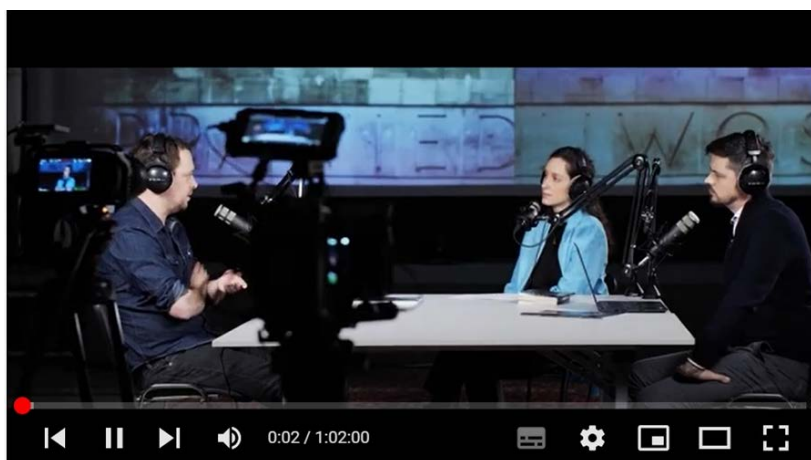
 Fundacja
Court Watch Polska

Tworzymy przestrzeń dla aktywności społecznej i działania *pro bono* dla kilkuset osób rocznie z całej Polski. Aktywność wolontariuszy jest stałym i znaczącym elementem wielu podejmowanych przez nas przedsięwzięć, a praca społeczna kilkuset osób w skali Polski rocznie jest promowana i doceniana. Przyczynia się to do promowania postaw aktywności i zaangażowania, budowania dobra wspólnego i odpowiedzialności za nie. Wolontariat jest integralną częścią i jednym z fundamentów naszych działań. Jest zarządzany oraz koordynowany w sposób wyjątkowo rzetelny i merytoryczny, może być wzorem dla wielu organizacji w Polsce – jak podkreśliła organizacja przyznająca certyfikat.

Podcast „O sprawiedliwości”

W 2021 roku powstały nasze pierwsze podcasty o sprawiedliwości. To projekt, w którym: Bartosz Pilitowski i Daria Hofman rozmawiają z ciekawymi ludźmi, twórcami, prawnikami, sędziami, dziennikarzami. Tematy jakie poruszają to sprawiedliwość, sądy, prawo, edukacja prawna, reforma wymiaru sprawiedliwości i praworządność. Wspólnie szukają odpowiedzi na pytanie co zrobić, aby Polacy mieli zaufanie do sądów i mogli być spokojni, że będą w nich sprawiedliwie traktowani.

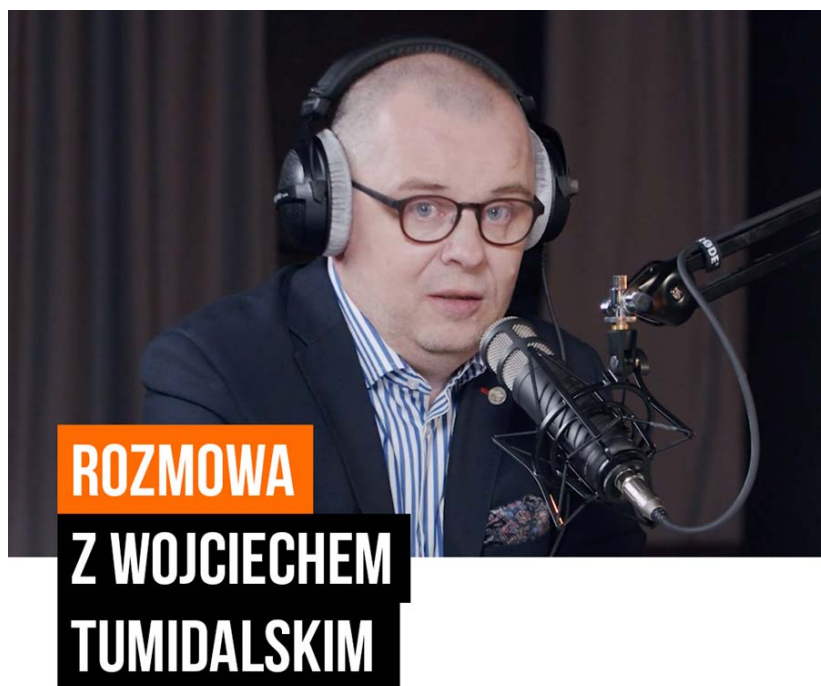
W marcu 2021 roku na platformach Youtube i Spotify została opublikowana rozmowa z Janem Holoubkiem, reżyserem, który podjął się trudnego zadania pokazania dramatu, jaki przeżył Tomasz Komenda i jego rodzina. Film „25 lat niewinności”, z Piotrem Trojanem i Agatą Kuleszą w rolach głównych, otrzymał wiele nagród. Był też jednym z najchętniej oglądanych filmów w tym krótkim czasie, kiedy kina były otwarte w 2020 roku. Obejrzało go ponad 700 tysięcy widzów. W rozmowie wspominamy dwie książki: „25 lat niewinności. Sprawa Tomasa Komendy” Grzegorza Głuszaka oraz „Będziesz siedzieć” Violetty Krasnowskiej. Przywołaliśmy również nasz raport pt. „Praktyka stosowania tymczasowego aresztowania w Polsce”, który powstał w oparciu o wyniki największego badania aktowego w Polsce w tym temacie.

Link do rozmowy: <https://www.youtube.com/watch?v=uQo4aWtfpGE&list=PLjGVNRzWlHTabBbsXPOGikTwJ3CwNFw5>

8 czerwca 2021 roku pojawił się kolejny odcinek, w którym wystąpił Wojciech Tumidalski – jeden z najbardziej doświadczonych reporterów sądowych w Polsce. Zaczynał on od relacjonowania procesów w czasie, gdy Polskę w latach 90. XX w. zalewała fala przestępczości zorganizowanej. W rozmowie z Bartoszem Pilitowskim zdradził kulisy swojego zawodu, wyjaśnił, czym różni się praca reportera sądowego i korespondenta wojennego (przez kilka miesięcy towarzyszył jednej z misji polskiego wojska w Iraku), a także udzielił porad, jak zacząć swoją przygodę z dziennikarstwem sądowym.

 Fundacja
Court Watch Polska

Realizacja wywiadów została sfinansowana przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

FINANSOWANIE

 Fundacja
Court Watch Polska

Rozwój kompetencji społecznych
wolontariuszy Fundacji

Fundacja
Court Watch Polska

Model kształcenia na polskich uczelniach, w szczególności na wydziałach prawa opiera się przede wszystkim na przekazywaniu wiedzy teoretycznej. Sami studenci są świadomi braków tego modelu. Według raportu „Studenci Prawa w Polsce” (Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa, 2017) rozwój takich umiejętności jak przemawianie publiczne, praca zespołowa i skuteczne komunikowanie się jest oceniany przez studentów jako znacznie niższy niż np. pisanie pism procesowych i myślenie analityczne i syntetyczne. W takim modelu kształcenia, osoby o niskich kompetencjach społecznych spotykają się z dużą barierą, jeśli chodzi o wejście na rynek pracy, często szukają zatrudnienia poniżej swoich kompetencji. Inne zjawisko dotyczy osób znajdujących zatrudnienie w zawodach prawniczych. Wieloletnie badania Fundacji pokazują, że dla ogromnej rzeszy polskich sędziów komunikatywność na sali rozpraw, mówienie do podsądnych językiem zrozumiałym i dostosowanym do ich potrzeb i możliwości, stanowi wyzwanie. Ponieważ zdecydowana większość wolontariuszy Fundacji to studenci wydziałów prawa i administracji, postanowiliśmy wyjść naprzeciw tym problemom i rozwijać ich kompetencje społeczne z myślą, że jako przyszli prawnicy bądź sędziowie, będą potrafili budować „ludzką twarz” wymiaru sprawiedliwości.

W 2021 roku przeprowadziliśmy ostatnią edycję projektu „Rozwój przydatnych na rynku pracy kompetencji społecznych wolontariuszy Fundacji Court Watch Polska”.

Wsparcie dla 80 osób odbywało się na dwóch płaszczyznach:

1. Szkolenia i indywidualny mentoring, w ramach których uczestnicy nabywali wiedzę w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb.
2. Praca wolontariacka, w ramach której uczestnicy ćwiczyli w praktyce nabytą wiedzę i umiejętności, zdobywali doświadczenie i mieli możliwość zmiany swojej postawy. Mieli możliwość realizować wolontariat w jednej z 3 ścieżek rozwojowych:

Wolontariat w Punkcie Informacyjnym polegał na pomocy i udzielaniu prostych informacji osobom, które trafiły do sądu po raz pierwszy, mają trudności aby się w nim odnaleźć i nie wiedzą, jakie reguły obowiązują na sali rozpraw. Wolontariat odpowiadał na potrzeby przedstawicieli społeczności lokalnej. Wolontariusze udzielali informacji nt. obowiązków podczas uczestnictwa w rozprawie, odprowadzali osoby starsze lub zagubione pod salę rozpraw, a w razie potrzeby towarzyszyli im także w trakcie rozprawy. Osoby, które wzięły udział w tym projekcie, potwierdziły w drodze badania ankietowego wzmocnienie istotnych kompetencji społecznych, w szczególności takich jak: wchodzenie w interakcję z innymi osobami, przekazywanie informacji, doradzanie, zwracanie się do słuchacza, stosowanie technik zadawania pytań, praca w zespole, kompetencje międzykulturowe.

Wolontariat w charakterze Ambasadora Fundacji polegał na aktywizowaniu przedstawicieli społeczności lokalnych do podjęcia działalności strażniczej w obrębie wymiaru sprawiedliwości (sądownictwa), która zmierza do wypracowania właściwych form dialogu między sądami a obywatelami. Ambasador był odpowiedzialny za organizację i przeprowadzanie szkoleń, organizowanie grupowych wyjść do sądów. W jego ramach wchodził w interakcje zarówno z instytucjami (uczelnie wyższe, koła naukowe, biblioteki, sądy), jak i osobami indywidualnymi, dzięki czemu podnosił kompetencje społeczne: doradztwo, praca w zespole, posługiwanie się mową ciała, instruowanie, motywowanie i wspieranie, przekazywanie informacji o faktach, zwracanie się do słuchaczy, przyjmowanie krytyki i wchodzenie w interakcję z innymi osobami.

Wolontariat w ramach Programu Edukacji Prawnej (PEP) dawał beneficjentowi możliwość podzielenia się zdobytą wiedzą prawną z młodszym pokoleniem (licealistami) w nowatorski sposób - z użyciem symulacji rozprawy i gry planszowej opracowanej przez wnioskodawcę. Wolontariusze wchodził w interakcje z instytucjami które goszczą PEP (szkoły i sądy), organizowali i prowadzili działania edukacyjne z uczniami. Wymagało to od nich umiejętności przedstawienia skomplikowanej materii w sposób klarowny i zrozumiały dla uczniów. Tego rodzaju zaangażowanie podnosiło kompetencje społeczne w obszarach doradzania.

Projekt w takim kształcie stanowił uzupełnienie braków w systemie kształcenia na wydziałach prawa, które skupia się na zdobywaniu wiedzy prawniczej, a zaniedbuje umiejętności społeczne i komunikacyjne.

Warsztaty rozwojowe dla uczestników drugiej edycji Programu Rozwoju Kompetencji, lipiec 2021.

Projekt został dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

FINANSOWANIE

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

**Fundacja
Court Watch Polska**

Wybrane wystąpienia medialne

- Media interesowały się historią procedowania ustawy, która ma nas pozbawić prawa do udziału w jawnych rozprawach sądowych i naszemu zaangażowaniu w walce o jawność.

W Rzeczpospolita pojawił się artykuł autorstwa Bartosza Pilitowskiego i Piotra Sołowija, w którym zaznaczali, że „pod płaszczykiem wprowadzenia licytacji komorniczych on-line rządzący pozbawiają nas właśnie prawa do jawnego rozpatrzenia sprawy. Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego uderza w fundamentalne prawa stron i może na nas sprowadzić kolejne kłopoty”.

**W DZISIEJSZEJ RZECZPOSPOLITEJ
PISZEMY O ZAMACHU NA PRAWO
DO JAWNEJ ROZPRAWY**

 Fundacja
Court Watch Polska

<https://www.rp.pl/opinie-prawne/art138841-zasada-jawnosci-a-niekonstytucyjnosc-nowelizacji-kodeksu-postepowania-cywilnego>

W maju 2021 roku w Dużym Formacie, dodatku do Gazety Wyborczej, pojawił się długi reportaż o naszej Fundacji. Wypowiadali się w nim zarówno członkowie zespołu, wolonta-

riusze, sędziowie i osoby, którym pomogliśmy towarzysząc na rozprawach w charakterze bezstronnej publiczności. Z całego serca dziękujemy autorce tekstu Agnieszce Kawuli za rozmowy z nami i oddanie tematowi.

 Fundacja
Court Watch Polska

<https://wyborcza.pl/duzyformat/7,127290,27109829,court-watch-polska-patrzy-na-rece-sedziom-to-najwiekszy-na.html?fbclid=IwAR0Re6mk36xOvXcrmn1WaRI0q8D5CNoTG4eiDqjgn1zzA4R0ZepKgw5yL4>

Prezes Fundacji pojawił się także w odcinku programu „Rzecz o Prawie”. W pierwszej części magazynu Wojciech Tumidalski rozmawia z prof. Włodzimierzem Wróblem na temat postępowania, które w jego sprawie wszczęła Prokuratura Krajowa. W drugiej części mieliśmy okazję nagłośnić sprawę zmian w kodeksie postępowania cywilnego, które odbierają stronom prawo do zgłoszenia sprzeciwu, gdy sąd chce rozpoznać ich sprawę na posiedzeniu niejawnym. Bartosz Pilitowski wyjaśnia, że jawność postępowań jest w interesie obywateli. Władza daje sędziom wygodne narzędzie ograniczania tej jawności, bo chce na nich przerzucić odpowiedzialność za procedowanie w sposób sprzeczny z Konstytucją i Europejską Konwencją Praw Człowieka.

- W kolejnej rozmowie z Onetem Bartosz Pilitowski wyjaśniał, co oznaczają dla obywateli nowelizacje kodeksu postępowania cywilnego i kodeksu postępowania karnego przyjęte w maju 2021 roku przez sejm. <https://wiadomosci.onet.pl/.../jawnosc-rozpraw.../2tkblnl>

- Dziennik „Gazeta Prawna” pisał o naszym apelu o weto do Prezydenta:

„Wystosowała go do głowy państwa Fundacja Court Watch Polska. Wszystko przez zmiany w specustawie covidowej, które pozwolą sądom kierować sprawy cywilne na posiedzenie niejawnie niezależnie od stanowiska stron. Obecnie, gdy rozprawa nie może się odbyć na sali sądowej lub przez Internet, posiedzenie niejawnie przeprowadza się tylko w przypadku braku ich sprzeciwu.

– Pozbawienie strony możliwości zgłoszenia takiego sprzeciwu oznacza, że odbiera się obywatelowi jakąkolwiek podmiotowość – mówi Bartosz Pilitowski, prezes Fundacji Court Watch Polska. Fundacja, której wolontariusze od lat w ramach Obywatelskiego Monitoringu Sądów obserwują przebieg procesów, zwraca też uwagę, że przedstawiona do zatwierdzenia prezydentowi ustawa niweczy kontrolę społeczną władzy sądowniczej. Tymczasem jawność procedowania przekłada się na jego jakość i sprawia, że władza sądownicza może być w odpowiedni sposób legitymizowana w oczach społeczeństwa.”

- W 2021 roku komentowaliśmy problem nadużywania w Polsce instytucji tymczasowego aresztowania.

Małgorzata Oberlan dla Polskatimes.pl pisała o naszej petycji do Premiera dotyczącej nadużywania tymczasowych aresztowań: „Rekordowa liczba osób tymczasowo aresztowanych w Polsce to problem społeczny i ekonomiczny. W latach 2015-2020 liczba osób przebywających w polskich aresztach śledczych wzrosła o 109 procent! W grudniu 2020 roku wynosiła 8962 osoby. Jak podkreśla Fundacja Court Watch Polska z Torunia, wzrosła też długość tymczasowych aresztowań w Polsce. Na prawomocny wyrok osadzeni czekają już średnio 9 miesięcy. Tymczasem

w większości krajów Unii Europejskiej średnia ta nie przekracza pół roku. W krajach takich jak Wielka Brytania czy Austria natomiast - nie przekracza 3 miesięcy.^{1''}

Wypowiedzi Bartosza Pilitowskiego pojawiły się m.in. w Onecie² i Interii³, a Zofii Branickiej w dzienniku Gazeta Prawna⁴ oraz na portalu wnp.pl⁵.

Tematem interesował się także portal Wirtualna Polska⁶.

1 https://polskatimes.pl/areszt-domowy-z-dozorem-elektronicznym-jest-petycja-fundacji-court-watch-polska-do-premiera/ar/c15-15811628?fbclid=IwAR1PH8t2sZNpSSN4w8TM91TQV46KiOa1NAoNUKCmH_xo_1QMqHehbf9CRno

2 <https://wiadomosci.onet.pl/opinie/warzecha-slawomir-nowak-wyszedl-i-zaczela-sie-awantura-komentarz/dhwc7pr?fbclid=IwAR2r0N1oTk-odlugApn2lXaQPdV7ZjimxH8l3MVAyxHk1u2n492kCD5whTA>

3 https://wydarzenia.interia.pl/felietony/zaremba/news-nie-trzymac-ludzi-w-areszcie-bez-sadu,nId,5173189?fbclid=IwAR2r0N1oTk-odlugApn2lXaQPdV7ZjimxH8l3MVAyxHk1u2n492kCD5whTA#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome

4 <https://serwisy.gazetaprawna.pl/orzeczenia/artykuly/8243463,tymczasowe-aresztowanie-staly-problem-w-praktyce-polskiego-procesu-karnego.html>

5 <https://www.wnp.pl/finanse/te-praktyki-szkodza-gospodarce-straty-ida-w-miliony,496942.html> i <https://polskatimes.pl/za-niesluszny-areszt-kobieta-w-krakowskim-sadzie-wywalczyla-420-tys-chce-milionow/ar/c1-15834919>

6 https://wiadomosci.wp.pl/eksperci-do-premiera-czas-na-areszt-domowy-6683974857767424a?fbclid=IwAR1PH8t2sZNpSSN4w8TM91TQV46KiOa1NAoNUKCmH_xo_1QMqHehbf9CRno

Znaczące zdarzenia prawne

W 2021 roku odnotowano następujące zdarzenia prawne o znaczących skutkach dla działalności i sytuacji finansowej Fundacji:

- 27 stycznia 2021 roku podpisano umowę dotacyjną z Fundacją im. Stefana Batorego na realizację projektu „Court Watch przeciwko przemocy domowej” w ramach programu Program Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy z Funduszu EOG. Kwota dotacji wynosi 74 875 EURO do wykorzystania w okresie 2021-01-01 do 2022-03-30.
- 29 marca 2021 roku podpisano umowę darowizny z Allen & Overy A. Pędzich Sp. k. w zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 13 000 zł.
- 16 kwietnia 2021 roku podpisano umowę darowizny z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Krakowie zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 1 500 zł
- 22 kwietnia 2021 roku podpisano umowę darowizny z A. Sobczyk i Współpracownicy Kancelaria Radcy Prawnego w zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 2 000 zł.
- 7 maja 2021 roku podpisano umowę darowizny z Oknoplast IP Management Sp. z o.o. Sp. k. w zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 25 000 zł.

- 14 maja 2021 roku podpisano umowę darowizny z Głowacki i Wspólnicy sp. k w zakresie edukacji prawnej i wsparcia finansowego działań realizowanych przez Fundację na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 1 500 zł
- 11 czerwca 2021 roku podpisano umowę darowizny z Clif – Investment Sp. z o.o. na wsparcie działalności pożytku publicznego, a w szczególności zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa oraz działalności naukowej i edukacyjnej. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 100 000 zł.
- 19 sierpnia 2021 roku podpisano umowę dotacyjną z Fundacją Akademia Organizacji Obywatelskich na realizację projektu „Monitoring jawności postępowań sądowych w dobie pandemii i po niej” w ramach programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy z Funduszy EOG. Kwota dotacji wynosi 137 494 EUR do wykorzystania w okresie od 2021.09.01 do 2023.12.31.
- 1 września 2021 roku podpisano umowę darowizny z Allen & Overy A. Pędzich Sp. k. na rzecz podnoszenia świadomości prawnej społeczeństwa. Na ten cel została przekazana darowizna w wysokości 7 500 zł.
- 1 grudnia 2021 roku podpisano umowę darowizny z Instytutem Badań i Rozwoju Wymiaru Sprawiedliwości sp. z o.o. Na rzecz poprawy świadomości prawnej społeczeństwa przekazano 350 sztuk ściennych kalendarzy formatu A3 na rok 2022 z grafikami poruszającymi zagadnienia prawno-społeczne.

Dziękujemy wszystkim naszym Darczyńcom – instytucjonalnym, grantodawcom oraz osobom prywatnym – za wsparcie finansowe i merytoryczne.

Pomagaj nam, żebyśmy dalej dokumentowali to, co dzieje się w polskich sądach i zmieniali na lepsze polski wymiar sprawiedliwości.

Wspieraj nasze działania, [włączając się we współpracę](#) lub [przekazując darowizny](#).

Numer konta bankowego do darowizn: 61 2490 0005 0000 4500 2357 9689

Tytułem: „Darowizna na cele statutowe”

Kontakt dla Darczyńców instytucjonalnych – Sunniva Szczepanowska-Lay:
s.szczepanowska-lay@courtwatch.pl / 601 510 715

Dołącz do naszych Darczyńców:

ALLEN & OVERY